

Ed. 1966

Karl Barth

10 mei tachtig jaar

In tegenstelling tot Kuyper zag Barth de plaats van de christen niet in afzonderlijke organisaties en verenigingen maar midden in de wereld, als getuige van het heil. De christen weet immers van de nieuwe dag, die God heeft doen aanbreken en het is nu zijn taak dit weten door te geven aan hen, die hiervan nog niet hadden vernomen. Barth zelf heeft hierin steeds het voorbeeld gegeven. Zijn leerlingen, die onder zijn invloed kwamen, werden als het ware meegenomen door zijn geloof. In de laatste jaren trekt Barth, als zijn gezondheid het hem toelaat, regelmatig naar de Bazelse strafgevangenis om daar de boodschap van Gods Ja tot zondaren uit te dragen.

JAREN geleden reeds schreef Prof. van Niftrik een mooie inleiding tot Barths theologisch denken onder de titel „De beroerder Israëls“. Deze naam werd door koning Achab gegeven aan de profeet Elia. Barths prediking had inderdaad een soortgelijk effect. Profeten plegen niet populair te zijn, dat worden ze pas na hun dood. Zo is Barth nu reeds bijna vijftig jaar lang telkens opnieuw een teken van tegenspraak geweest; onder het „Wee u, als alle mensen wel van u spreken“ valt hij zeker niet. Maar duizenden in de gehele wereld komen er gaarne voor uit, dat zij door Barth de heiligheid en de heerlijkheid van het evangelie opnieuw zijn gaan verstaan en dat zij hem daarvoor van harte dankbaar blijven.

A. J. BRONKHORST.

OP dinsdag 10 mei zal bij leven en welzijn de beroemde Zwitserse theoloog Karl Barth zijn tachtigste verjaardag vieren. Zijn collegos heeft hij enkele jaren geleden moeten beëindigen; de delen van zijn beroemde „Kirchliche Dogmatik“ zijn al sedert 1959 niet meer verschenen; zo nu en dan lezen we plotseling hier of daar nog een interview, dat Barth heeft toegestaan; enkele maanden geleden verscheen Barths laatste bundel preken („Rufe mich an!“ — „Roep mij aan!“), gehouden in de Bazelse strafgevangenis, maar verder begint het nu toch wat stiller rondom Barth te worden. Zijn betekenis voor kerk en theologie was en is echter zo onatzenbaar groot, dat het eigenlijk vanzelf spreekt om ook bij Barths tachtigste verjaardag nog een keer dankbaar getuigenis af te leggen van al datgene, wat de gemeente van Jezus Christus aan hem te danken heeft.

HET is eigenlijk in een paar woorden te zeggen. Barth heeft als weinig anderen in onze dagen aan de mens van de twintigste eeuw het evangelie verkondigd. Tijdens het eerste deel van zijn werkzaamheid, de jaren van de „Barth van de Römerbrief“, waarin zijn grote commentaar op Paulus' brief aan de Romeinen op de voorgrond stond, was hij er vooral op uit om alle vanzelfsprekendheid in de evangelieverkondiging te bestrijden. Het ging werkelijk om de boodschap van de God, Die de „Ganz Andere“ is. In de tweede periode, die we zo omstreeks 1930 kunnen laten beginnen, ging het Barth steeds meer om de stralende heerlijkheid van het evangelie. In strenge zakelijkheid gaven de dikke delen van zijn grote dogmatiek daaraan uiting. Delen vol van geleerdheid, ongetwijfeld. Maar van een geleerdheid, die van de eerste tot de laatste bladzijde betrokken is op het grote JA, dat God in Jezus Christus tot ons gesproken heeft. Niet altijd gemakkelijke lectuur — maar wie volheid werd verblijd en gesteekt en kreeg opnieuw een hart onder de riem.

OM het evangelie van Jezus Christus ging het Barth, om zijn kruls en opstanding, zijn menswording en wederkomst. Daarom moest hij zich wel

met alle felheid verzetten toen in het nationaal-socialistische Duitsland een ander evangelie, het evangelie van de „Duitse Christenen“ de kerk dreigde te overwoekeren. In de Duitse kerkstrijd stond Barth met Niemöller in het voorste gelid. Het zijn zware jaren voor hem geweest, zijn professorsaat te Bonn werd hem ontnomen toen hij weigerde de onvoorwaardelijke eed van trouw aan Adolf Hitler af te leggen. In zijn geboortestad Bazel vond hij een nieuw arbeidsveld; uit alle werelddelen stroomden de studenten toe; ten slotte waren er veel meer buitenlanders dan Zwitsers onder zijn gehoor. Tijdens de oorlog richtte hij zijn brieven naar vele landen, oproepend tot geloof, tot trouw, tot volharding; zijn bundel „Eine Schweizer Stimme“ (Een stem uit Zwitserland) legt daarvan nog heden een indrukwekkend getuigenis af.

OM de verkondiging van het evangelie ging het hem ook in de theologie. Daarom bestreed hij alle gedachtengangen, die niet uit Gods openbaring in Jezus Christus maar uit de zogenaamde „natuurlijke theologie“ afkomstig waren. Men heeft aan Barth wel eens „Christocentrisme“ verweten; ik laat hier in het midden of dit verwijt juist mag heten, maar ik zou me voor een theoloog een erger beschuldiging kunnen voorstellen. Ook de scheping, ook de mens, ook de uitverklezing wild Barth vanuit Jezus Christus verstaan en daarbij ging hij vaak eigen en nieuwe wegen, waarbij hij als het nodig was ook de Hervormers corrigeerde.